

АНТИКРИЗОВА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА: СУТНІСТЬ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ

Досліджено сутність та пріоритетні напрями антикризової державної політики. Виявлено, що виконання антикризової державної політики, що дозволить суб'єктам господарювання позитивно відповідати на прояви зовнішніх та внутрішніх криз.

Ключові слова: економіка, антикризова діяльність, державна політика.

Сучасні перетворення, що відбувається у економіці України та інших країн світу, мають роль циклічності розвитку соціально-економічної системи. Криза є невідривним елементом ланки розвитку національної економіки та її окремих підсистем. За таких умов дуже важливим є виконання антикризової державної політики, що дозволить суб'єктам господарювання позитивно відповідати на прояви зовнішніх та внутрішніх криз.

Показники розгортання кризових явищ в економіці та дії антикризової політики розглядаються у роботах таких зарубіжних та вітчизняних дослідників, як Манойленко О. В., Попов Р. А., Чернявський А. Д., Белай С. В., Городецький А. Є., Денисенко М. П., Мельниченко О. А. та інших.

Для того щоб компанію вивести з кризи, потрібно мати доступ до факторів, які визначають порядок витривалості промислового підприємства. Через зміну факторів: виснаження ресурсів, винахід нової методики, існування підсистеми може дуже швидко обірватися, що в свою чергу може призвести до знищення структурних підрозділів.

Більшість словників витлумачують кризу як різку зміну звичайного стану речей; порушення стабільності; злам, розклад, занепад, загострення (політичних, економічних, соціальних) протиріч. При цьому більшість науковців виділяє такі ознаки кризи (табл. 1).

Таблиця 1 Ознаки кризи

Автор	Ознака
[1]	явище та процес;
[2; 3]	невід'ємний етап циклічного розвитку системи;
[4]	переламний етап функціонування;
[5; 4]	зовнішній і внутрішній вплив;
[1]	локальний чи глобальний характер; різний вплив на суб'єктів господарювання;
[6]	момент дезорганізації системи, фактор її самоорганізації;
[5]	крайне загострення протиріч;
[2]	неузгодженість діяльності окремих систем;
[4]	відображення суперечності функціонування й розвитку;
[6]	складний, загострений стан, різкий злам або занепад.

Джерело: побудовано автором за даними [1. 2. 3. 4. 5. 6]

Обсяги й масштаби проблем, що стоять перед Україною, вимагають від держави і суспільства розробки та затвердження єдиної комплексної довгострокової програми реформ, яка не обмежувалася б рамками циклів передвиборних кампаній, а забезпечувала спадкоємність при змінах складу уряду [3].

Технологічна й структурна відсталість, досить високий ступінь соціального неблагополуччя, масштабна бідність, соціальні контрасти, прогресуюча комерціалізація соціальної інфраструктури, зниження доступності послуг освіти, охорони здоров'я, якісного відпочинку, споживацька модель розвитку, розшарування населення за рівнем добробуту, розрив доходів і рівня продуктивності праці, упав престиж робітничих, технічних та інженерних професій” [6].

Для того щоб “Україна не залишилася на периферії глобального прогресу і нового устрою світового господарства, у стратегії її розвитку необхідно враховувати, що механізм міжнародних економічних відносин у ХХІ ст. кардинально змінюється і все більше базується на високому ступені координації регулятивних дій як в окремо взятій країні, так і між країнами, але при цьому кожна держава дбає, насамперед, про захист своїх національних інтересів. Відтак, Україна повинна розробити і впровадити інституційно-ринкову модель економічного відновлення на основі пріоритету національних інтересів, яка надасть можливість протистояти сучасним викликам глобалізації та позиціонувати себе у глобалізованому світі, не опинившись у ролі придатка світової економіки” [4, с. 9].

Отже, Україна повинна розробити і впровадити інституційно-ринкову модель економічного відновлення на основі пріоритету національних інтересів, яка надасть можливість протистояти сучасним викликам глобалізації та позиціонувати себе у глобалізованому світі, не опинившись у ролі придатка світової економіки” [2, с. 9].

Виправити ситуацію можливо лише за умови консолідації держави, бізнесу та громадськості під час реалізації антикризової політики держави за такими пріоритетними напрямками:

- відновлення просторової стійкості на первісному або новому рівні; – інтеграція у більш масштабні корпоративні структури, їхня елімінація як стійких форм організації діяльності [1];
- визначення стратегічних цілей та засобів розвитку;
- забезпечення економічної безпеки, нейтралізація загроз і чинників нестабільності;
- підтримка макроекономічної та структурної рівноваги в тій частині, у якій ринковий механізм виявляється безсилим;
- підтримка національного бізнесу в зовнішньоекономічній сфері, координація його діяльності для досягнення конкурентоспроможності вітчизняної економіки в умовах глобалізації світового господарства;
- формування й забезпечення економічного порядку завдяки розробленню та гарантуванню реалізації норм і правил поведінки у відносинах

економічних агентів;

– формування сприятливого інвестиційного й підприємницького клімату, а також сприятливих соціальних умов функціонування економіки (у тому числі соціальну підтримку цілей і засобів реалізації національної стратегії) [6].

Під антикризовою політикою держави слід розуміти “напрямок дій органів державної влади з розробки і реалізації комплексу заходів, спрямованих на передбачення та попередження криз, а у разі їх настання – мінімізацію негативних ефектів, поступовий перехід до економічного розвитку” [5, с. 19].

Сучасна ситуація в Україні є відтворенням як накопичення внутрішніх проблем країни, так і негативного впливу фінансової кризи, щоб швидше вивести економіку з кризи, потрібно вирішити ці проблеми.

Отже, проаналізувавши наукові проблеми, потрібна конкретність напрямів і переваг антикризової державної політики. Антикризова політика держави повинна застосовувати існуючі запаси національної економіки та давати змогу для її врівноваженого розвитку. Криза, яка відновлюється через деякий час, має вплив внутрішніх і зовнішніх факторів займає важливе місце у розвитку економік.

Список використаних джерел:

1. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та складові / О. А. Мельниченко // Становлення сучасного українського суспільства: політичні, управлінські, економічні та правові аспекти : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., 27 берез. 2015 р. : у 2 ч. Ч. 1. – К. : Вид-во КНУКіМ, 2015. – С. 317–320.
2. Манойленко О. В. Антикризове управління у корпоративному секторі економіки : автореф. дис. ... д.е.н. : спец. 08.00.03 “Економіка та управління національним господарством” / О. В. Манойленко. – Х., 2016. – 39 с.
3. Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / А. Д. Чернявський. – К. : Вид-во МАУП, 2014. – 256 с.
4. Попов Р. А. Кризисный менеджмент индустриальной организации (теоретико-методологический аспект) / Р. А. Попов. – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2013. – 32 с.
5. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія / С. В. Белай. – Х. : Вид-во НАНГУ, 2015. – 349 с.
6. Городецький А. Є. Антикризове регулювання і моделі посткризового розвитку Росії / А. Є. Городецький // Економіка України. – 2013. – № 4. – С. 67–79.

T. Roman. Anti-crisis government policy: essence and priority directions.

Summary

The essence and priority directions of the anti-crisis state policy are investigated. It is revealed that implementation of anti-crisis state policy, which will allow business entities to respond positively to the manifestations of external and internal crises.

Key words: *economy, anti crisis activity, state policy.*

*Науковий керівник: **Баришевська І.В.**, канд., екон. наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна*